
Zbiorowość społeczna i rodzina

Arystoteles: Tylko bogowie i dzikie bestie żyją poza wspólnotą polis, ludzie natomiast nie są samowystarczalni i swoje potrzeby realizują tylko z pomocą innych.

Piramida Masłowa

```
(adsbygoogle = window.adsbygoogle || []).push({});
```

Instytucje

Mniej lub bardziej sformalizowane i zorganizowane sposoby działania pozwalające rozwiązywać społeczeństwu najważniejsze problemy życia zbiorowego

- rodzina
- edukacyjne i rozwojowe
- ekonomiczne
- polityczne
- prawne
- kulturowe i religijne

Zbiorowość społeczna

Skupienie ludzi posiadających jakąś więź społeczną

Zbiór społeczny

pewna liczba osób posiadających wspólną cechę ale nie posiadająca więzi społecznej, powstaje w umiśle zewnętrznego obserwatora

Zbiorowość społeczna - tabela

grupa społeczna

Pewna ilość osób (co najmniej trzy) powiązanych systemem stosunków uregulowanych przez instytucje, posiadających pewne wspólne wartości o oddzielonych od innych zbiorowości pewną zasadą odrębności.

Zachodzi tu stosunek pomiędzy jednostką, a większością.

- trzy osoby
- jest zorganizowana wewnętrznie, czego gwarancją jest określona instytucja
- wspólne wartości, cele, interesy, potrzeby
- poczucie wspólnoty
- odrębność dzięki symbolom, strojom, zasadom
- określone zadanie do spełnienia, każdy odgrywa określoną rolę i ma zadanie do spełnienia
- działają zgodnie z przepisami

para
(dwójka)

Skupienie dwóch osób, które łączy jakaś więź, oddziałują na siebie i kontaktują bezpośrednio

krąg
Swobodne i pozbawione trwałości związki między ludźmi, niesformalizowane, jest styczność jej członków

krąg stycznościowy
krąg koleżeński
krąg przyjacielski

społeczność

Zbiorowość terytorialna pozwalająca zaspokoić potrzeby, członkowie wzajemnie na siebie oddziałują, mają poczucie wspólnoty

audytorium

Zbiorowość ludzka połączona stycznością przestrzenną, łącznością psychiczną, ulega tym samym bodźcom, może przerodzić się w tłum

tłum

Zgromadzenie się kilkudziesięciu, kilkuset osób na przestrzeni umożliwiającej kontakt, które spontanicznie reagują na te same bodźce, jednostka przestaje kontrolować swoje zachowanie i ulega zbiorowej psychozie

agresywny
uciekający
linczujący
demonstrujący (ekspresywny)

linczujący
stosuje atak wobec jednostki
spowodowany realnym lub domniemanym zagrożeniem
inspirowane chęcią zdobycia jakiś dóbr materialnych
nastawiony na wyrażanie uczuć, niezadowolenia lub wdzięczności

terroryzujący
stosuje atak wobec grup

```
(adsbygoogle = window.adsbygoogle || []).push({});
```

Pojęcie, modele i funkcje rodziny

Rodzina – podstawowa, pierwotna i mała grupa społeczna składająca się z rodziców, ich dzieci (także adoptowanych) i krewnych. Opiera się na więzi małżeńskiej, rodzicielskiej i na pokrewieństwie.

Pokrewieństwo - to więź między osobami, polegająca na pochodzeniu od wspólnego przodka.

Powinowactwo - to stosunek prawno rodzinny łączący jednego małżonka z krewnymi drugiego.
Rodzina definicja

Pierwotna, mało sformalizowana grupa społeczna, więź łącząca członków ma charakter pokrewieństwa i powinowactwa.

Rodzina tradycyjna

- chłopskie i robotnicze rodziny
- sztywny podział ról
- głowa rodziny i żywiciel - ojciec
- matka prowadzi dom
- wielodzietność
- posłuszne dzieci, pomagające rodzicom, często finansowo
- wczesne kończenie szkoły przez dzieci

Rodzina partnerska

- inteligentne rodziny
- pracują obydwoje małżonkowie
- obydwoje dbają tak samo o gospodarstwo
- obydwoje wychowują dzieci
- samodzielność dzieci

Funkcje rodziny

- funkcja prokreacyjna - dostarczenie społeczeństwu nowych członków
- funkcja socjalizacyjna - przysposobienie do życia
- funkcja opiekuńcza - zapewnienie materialnego i emocjonalnego wsparcia
- funkcja ekonomiczna - tworzenie wspólnego gospodarstwa domowego
- funkcja emocjonalna - zaspokojenie potrzeb emocjonalnych
- funkcja rekreacyjna - zaspokojenie potrzeb odpoczynku i zabawy
- funkcja stratyfikacyjna - decydowanie o pozycji społecznej członków rodziny
- funkcja kulturowa – przekazywanie dziedzictwa kulturowego, stylu życia

Pokolenie

Zbiorowość ludzi urodzonych w tym samym czasie i mających podobne doświadczenia, problemy i oczekiwania

Małżeństwo

Trwały i równoprawny związek kobiety i mężczyzny, który powstaje na mocy ich zgodnych i dobrowolnych oświadczeń złożonych przed duchownym lub kierownikiem urzędu cywilnego w obecności dwóch świadków

Ślub cywilny

Jest zawierany w urzędzie

Ślub konkordatowy

Jest zawierany w kościele, bez potrzeby uprawomocnienia (kościelny+cywilny), po konkordacie 1993 roku

konkordat: (łac. concordatus - uzgodniony) umowa zawierana między papieżem jako zwierzchnikiem kościoła a zwierzchnikiem danego państwa; reguluje stosunki między władzą świecką a kościelną

• konkordat warmiński 1122r.

• konkordat III RP 1993r.

Przeszkody prawne małżeństwa

• niepełnoletność

• pobranie się pod nagłym impulsem, musi upłynąć miesiąc

• zbyt bliskie pokrewieństwo

• ubezwłasnowolnienie np. choroba psychiczna

• bigamia

Stosunek do majątków

małżonkowie mogą się zdecydować na ograniczenie wspólnoty majątkowej, muszą do tego podpisać umowę w formie aktu notarialnego; przed zawarciem małżeństwa nazywa on się intercyzą

Przyczyny rozpadu małżeństwa

• śmierć

• rozwód

• separacja (małżonkowie nie mogą zawrzeć nowego małżeństwa)

Prawa i obowiązki małżonków

• wspólne pożycie

• wzajemna pomoc i wierność

• współdziałanie dla dobra rodziny

• zaspokojenie potrzeb rodziny

• podejmowanie wspólnie decyzji w istotnych sprawach

Tendencje w funkcjonowaniu współczesnej rodziny

- wzrost liczby rozwodów

- mała liczba dzieci

- wzrost liczby związków pozamałżeńskich i usankcjonowanie ich przez prawo

- upowszechnia się partnerski typ rodziny

Problemy współczesnej rodziny w Polsce

- trudności ekonomiczne (brak pracy, brak mieszkania)
- pracoholizm powodujący rozpad życia rodzinnego
- naruszenie tradycyjnych ról powodujące czasem frustracje
- alkoholizm i przemoc w rodzinie
- zdrady (kontakty pozamałżeńskie)
- konflikty pokoleniowe wywołane tempem zmian, m.in. obyczajowych

Podstawowe środowiska społeczne

Środowisko społeczne to układ elementów otoczenia ważnych dla życia i zachowania się człowieka. Podstawowymi środowiskami społecznymi są: rodzina, grupa rówieśnicza, szkoła, środowisko lokalne, zakład pracy.

Modele rodziny

- ze względu na liczbę partnerów:

• monogamiczna (związek jednego mężczyzny i jednej kobiety)

• poligamiczna (jest to forma małżeństwa, w której osób jednej płci może być więcej. Może to być związek jednego mężczyzny z wieloma kobietami lub związek jednej kobiety z wieloma mężczyznami).

Bigamia – pozostawanie w związku małżeńskim z dwiema osobami. W kręgu kultury łacińskiej bigamia, co do zasady stanowi przestępstwo. W niektórych krajach (m.in. islamskich) bigamia i poligamia jest legalna.

- ze względu na obszar wyboru małżonka (środowisko społeczne):

• endogamiczna – małżeństwo w obrębie jednej grupy społecznej

• egzogamiczna – małżeństwo w obrębie różnych grup społecznych

- ze względu na kryterium poważania i władzy:

• patriarchalna

• matriarchalna

• partnerska

- ze względu na wielkość:

• nuklearna (mała, dwupokoleniowa) – dwójka partnerów i wychowywane potomstwo

• wielka (wielopokoleniowa) - gdy jedno z partnerów zamieszkuje także z rodzicami

Współczesne społeczeństwa wykształciły tzw. alternatywne formy rodziny takie jak:

• rodzina niepełna - w której dziecko jest wychowywane przez jednego z rodziców.

Taki typ rodziny powstaje na skutek świadomej decyzji matki, długotrwałej i drugiego z rodziców.

• rodzina zastępcza - forma prawnej opieki nad dzieckiem z domu dziecka

• rodzina zrekonstruowana - uzupełniona w wyniku nowego związku małżeńskiego osamotnionego współmałżonka

• rodzina homoseksualna (rodzicielstwo lesbijek i gejów) - fakt wychowywania dzieci przez rodziców

---

homoseksualnych lub biseksualnych.

Rodzina w świetle prawa.

Wg prawa początkiem rodziny jest akt zawarcia małżeństwa. Małżeństwo - to trwały i równoprawny związek kobiety i mężczyzny, który powstaje na mocy ich zgodnych i dobrowolnych oświadczeń przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub przed duchownym (ślub kościelny), przy czym duchowny w ciągu 5 dni musi zawiadomić urząd stanu cywilnego.

związek małżeński mogą zawrzeć osoby pełnoletnie, jeżeli nie występują przeszkody prawne (np. ubezwłasnowolnienie, czy zbyt bliskie pokrewieństwo). Ustanie małżeństwa następuje wskutek śmierci jednego ze współmałżonków albo rozwodu; a rozwód orzeka sąd, gdy stwierdzi „zupełny i trwały rozkład pożycia”;

W momencie zawarcia małżeństwa powstaje tzw. wspólnota majątkowa, ale można uregulować kwestie majątkowe przed ślubem umową (tzw. intercyza). Instytucja separacji rodzi podobne do rozwodu skutki, z jednym wyjątkiem – małżonkowie pozostający w separacji nie mogą zawrzeć nowego małżeństwa.

Konkubinat – to związek dwojga ludzi, którzy razem mieszkają i prowadzą wspólne gospodarstwo, ale nie zawarli formalnie związku małżeńskiego.